

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
  2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
  3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
  4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
- โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
- ขั้นที่ 1.2 การศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
- ขั้นที่ 1.3 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30
- ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 3.1 การสังเกตการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 3.2 การสัมภาษณ์การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นที่ 3.3 การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30

การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 เป็นการประเมินโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินของสมชาย ภาภาสน์วิวัฒน์ (2551 : 198 - 200) ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความมีประโยชน์ (Utility)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 แบ่งเป็น 3 ขั้นย่อย ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภารกิจความร่วมมือ 2) องค์คณะบุคคลความร่วมมือ 3) กระบวนการบริหารความร่วมมือ องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) 3) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) และองค์ประกอบหลักที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) คุณภาพครูผู้สอน และ 3) คุณภาพสถานศึกษา

1.2 ผลการศึกษาสภาพและความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

1.2.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

สภาพการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.70 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดโครงการ/กิจกรรม ในแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มีโครงสร้างการบริหารงานและขอบข่ายภาระงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ที่ชัดเจนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา และมีคำสั่งการปฏิบัติงานและกำหนดผู้รับผิดชอบงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา ได้แก่ มีการประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ และรายงานผู้บริหารสถานศึกษาทราบ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.00

1.2.2 ผลการศึกษาความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านภารกิจความร่วมมือ พบว่า ในภาพรวมด้านภารกิจความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) รองลงมาได้แก่ ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านองค์คณะบุคคลความร่วมมือ พบว่า ในภาพรวมด้านองค์คณะบุคคลความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านองค์คณะบุคคลความร่วมมือ ได้แก่ ครูผู้สอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$)

ผลการวิเคราะห์ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านกระบวนการบริหารความร่วมมือ พบว่า ในภาพรวมด้านกระบวนการบริหารความร่วมมือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

พบว่า ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ด้านกระบวนการบริหารความร่วมมือ ได้แก่ การวางแผน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) รองลงมาได้แก่ การนำ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$)

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยบริหารสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ภารกิจความร่วมมือ มีการกำหนดภารกิจการบริหารงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน ควรทราบโครงสร้างการบริหารงาน 4 ด้าน ที่กำหนดขอบข่ายภาระงานอย่างชัดเจน กำหนดผู้รับผิดชอบการบริหารงาน 4 ด้าน และกำหนดผู้รับผิดชอบขอบข่ายภาระงานแต่ละด้านให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่ระบุโครงการ/กิจกรรม ในการบริหารงาน 4 ด้าน 2) องค์คณะบุคคลความร่วมมือ ประกอบด้วย 2.1) กลุ่มอำนวยการ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 2.2) กลุ่มดำเนินการ ได้แก่ ครูผู้สอน และนักเรียน 2.3) กลุ่มสนับสนุน ได้แก่ บุคลากรสนับสนุน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) กระบวนการบริหารความร่วมมือ ประกอบด้วย 3.1) การวางแผน (Planning) คือ ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 3.2) การจัดองค์กร (Organizing) คือ ขั้นตอนการจัดโครงสร้างภายในสถานศึกษาที่กำหนดภาระหน้าที่ความรับผิดชอบของงานแต่ละงานอย่างชัดเจน และกำหนดผู้รับผิดชอบ 3.3) การนำ (Leading) คือ ขั้นตอนการนิเทศ กำกับ ติดตามผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ 3.4) การควบคุม (Controlling) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ควรมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ คือ การศึกษาบริบท วิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการบริหารจัดการศึกษา 2) ขั้นวางแผนคือ การวางแผนการดำเนินงานโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาบริบท 3) ขั้นปฏิบัติตามแผน คือ การกำหนดทีมงานจัดทำแผนปฏิบัติการ 4) ขั้นติดตามและประเมินผล คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน 5) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ คือ การสะท้อนผล องค์ประกอบที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) คุณภาพนักเรียน นักเรียนมีความจงรักภักดีและเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

มีทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพพื้นฐานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทักษะกระบวนการคิดและแก้ปัญหา มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตอาสา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ สามารถนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์ และนักเรียนได้รับรางวัลหรือมีผลงานดีเด่นด้านวิชาการหรือผลการแข่งขันทักษะทางวิชาการ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเป็นเลิศด้านกรีฑา 2) คุณภาพครูผู้สอน ครูผู้สอนมีจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู มีทักษะวิชาชีพ และกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีที่ทันสมัย และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ และครูผู้สอนได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติและได้รับรางวัลดีเด่นในระดับต่าง ๆ 3) คุณภาพสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสถานศึกษาได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติได้รับรางวัลดีเด่นในระดับต่าง ๆ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในภาพรวม พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบหลักที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภารกิจความร่วมมือ ได้แก่ 1.1) ด้านวิชาการ 1.2) ด้านงบประมาณ 1.3) ด้านบริหารงานบุคคล 1.4) ด้านการบริหารทั่วไป 2) องค์คณะบุคคลความร่วมมือ ได้แก่ 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2.2) ครูผู้สอน 2.3) บุคลากรสนับสนุน 2.4) นักเรียน 2.5) ผู้ปกครองนักเรียน 2.6) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) กระบวนการบริหารความร่วมมือ ได้แก่ 3.1) การวางแผน (Planning) 3.2) การจัดองค์กร (Organizing) 3.3) การนำ (Leading) 3.4) การควบคุม (Controlling)

องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) 3) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

องค์ประกอบหลักที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) คุณภาพครูผู้สอน และ 3) คุณภาพสถานศึกษา

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

โดยภาพรวมผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินโดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินของสมชาย ภาภาสน์วิวัฒน์ (2551 : หน้า 198 - 200) ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความมีประโยชน์ (Utility) โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 573 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2562 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และด้านความมีประโยชน์ (Utility) ของการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

โดยภาพรวมผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนภาพรวมของความมีประโยชน์ (Utility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. สภาพ ความต้องการและแนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ได้แนวทางการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภารกิจความร่วมมือ 2) องค์คณะบุคคลความร่วมมือ 3) กระบวนการบริหารความร่วมมือ องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) 3) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) และ องค์ประกอบหลักที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) คุณภาพครูผู้สอน และ 3) คุณภาพสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภารกิจทางการบริหารการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป จำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 และต้องมียุทธศาสตร์ความร่วมมือ เข้ามาร่วมรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ นำสู่ผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูผู้สอนและคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2558 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน สรุปผลดังนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามันบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายใน โดยยึดหลักการ วัตถุประสงค์ ระบบ บริหารโรงเรียน และใช้รูปแบบการบริหารโรงเรียนในระดับมาก แต่ยังมีปัญหา อุปสรรค และความต้องการพัฒนารูปแบบในระดับมาก แต่ยังไม่ถึงระดับมากที่สุด ทั้งที่โรงเรียนมัธยมศึกษาและชุมชน ภาคใต้ฝั่งอันดามันมีศักยภาพสูง ข้อเสนอแนะ คือ โรงเรียนควรมีการยืดหยุ่นในการบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระบบ CIPOO คือ บริบทของโรงเรียน ปัจจัยนำเข้า กระบวนการบริหาร ผลผลิต และผลลัพธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องคำนึงถึง นโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียน การมีส่วนร่วมของชุมชน และการใช้กลยุทธ์ในการจัดการศึกษา คือ ต้องริบพัฒนาคุณภาพภายในของโรงเรียนที่ไม่ใช่ยอดนิยมเป็นพิเศษ ส่วนที่เป็นยอดนิยมอยู่แล้วก็ต้องรักษาไว้ให้เป็นยอดนิยมยิ่งขึ้น อย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับ อร่าม วัฒนะ (2561 : บทคัดย่อ) พบว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กร บริหารส่วนจังหวัดได้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) คุณภาพครู 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) คุณภาพนักเรียน 6) การบริหารจัดการ 7) การพัฒนาบุคลากร

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลักที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภารกิจความร่วมมือ ได้แก่ 1.1) ด้านวิชาการ 1.2) ด้านงบประมาณ 1.3) ด้านบริหารงานบุคคล 1.4) ด้านการบริหารทั่วไป 2) องค์คณะบุคคลความร่วมมือ ได้แก่ 2.1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2.2) ครูผู้สอน 2.3) บุคลากรสนับสนุน 2.4) นักเรียน 2.5) ผู้ปกครองนักเรียน 2.6) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) กระบวนการบริหารความร่วมมือ ได้แก่ 3.1) การวางแผน (Planning) 3.2) การจัดองค์กร (Organizing) 3.3) การนำ (Leading) 3.4) การควบคุม (Controlling) องค์ประกอบหลักที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) 3) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) และองค์ประกอบหลักที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษา มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) คุณภาพนักเรียน 2) คุณภาพครูผู้สอน และ 3) คุณภาพสถานศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากมีการศึกษาสภาพ ความต้องการในการบริหารจัดการศึกษาและมีการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดการศึกษา ส่งผลให้มีการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านนักเรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษา มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อร่าม วัฒนะ (2561 : บทคัดย่อ) พบว่ารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้องกับ วัชรศักดิ์ สงค์ปาน (2558 : บทคัดย่อ) พบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคใต้ฝั่งอันดามัน รูปแบบมี องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านระบบงานและกลไก ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการบริหารโรงเรียนเพื่อบรรลุผลการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 83 กิจกรรม คือ องค์ประกอบด้านหลักการ 37 กิจกรรม วัตถุประสงค์ 4 กิจกรรม ระบบงานกลไก 31 กิจกรรม และเงื่อนไขการนำ รูปแบบไปใช้ 11 กิจกรรม และสอดคล้องกับสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล เป็นการบริหารเชิงระบบ และการบริหารคุณภาพ

ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า คือ การนำองค์กร การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ธรรมภิบาล และวัฒนธรรมโรงเรียน ด้านกระบวนการ คือ การวางแผนกลยุทธ์ การจัดการกระบวนการ การให้ความสำคัญกับนักเรียน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และการจัดการความรู้ ส่วนด้านผลผลิต คือ ทำให้ได้ผู้เรียน เก่ง ดี และมีความสุข ส่วนครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ และมาตรฐานชุมชนมีจิตอาสาช่วยเหลือโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องคิดแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการคิดนอกกรอบตามสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

3. การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

โดยภาพรวมผู้มีส่วนได้เสียในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 มีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า ทุกรายการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษา ส่งผลให้การบริหารการศึกษาโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถขับเคลื่อนไปอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2554 : บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผลจะต้องมีกระบวนการขับเคลื่อนในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลาที่ก่อตั้งโรงเรียน การมีสมาคมศิษย์เก่า ผู้ปกครองนักเรียน ที่มีความผูกพันและให้การสนับสนุนร่วมมือพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปรับตัวเพื่อการแข่งขันให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และสอดคล้องกับ ธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2553 : บทคัดย่อ) พบว่าผลการทดลองใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ด้านการใช้ประโยชน์ของระบบ ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่าย ซึ่งทำให้เกิดการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ภายใต้การมีส่วนร่วมของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นทั้งด้านนักเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน

4. การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 พบว่า

รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 โดยภาพรวมผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัย

การบริหารสู่ความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ผลการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ส่วนภาพรวมของความมีประโยชน์ (Utility) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารสู่ความสำเร็จ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) สอดคล้องกับอร่าม วัฒนะ (2561 : บทคัดย่อ) พบว่าการประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล (2554 : บทคัดย่อ) พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิผล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประโยชน์มาก มีความสอดคล้อง และความเป็นไปได้ ส่วนความเหมาะสม จำเป็นจะต้องพิจารณาจากขนาดของโรงเรียน ความเป็นอัตลักษณ์ในการบริหารที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการทำงานในรูปแบบการมีส่วนร่วมสำหรับการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้าน

1.3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ควรนำไปปรับใช้ในระดับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมในเชิงการบริหารจัดการตามความเหมาะสมของภารกิจโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโดยวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 30 ไปใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน ระดับการศึกษา ความพร้อมของสถานศึกษาและพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมหรือเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา